

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Visselblåsande läkare nekas föra talan gemensamt med facket

Publicerad

20 OCT 2022

Läkareförbundets talan om brott mot medbestämmandelagen kan inte handläggas gemensamt med den aktuella läkarens talan om brott mot visselblåsarlagen. På grund av delvis olika omständigheter måste förbudets mål starta i AD och läkarens mål i tingsrätten.

Den 56-åriga kvinnliga läkaren är medlem i Sveriges Läkarförbund och anställd som läkare hos Art Clinic AB. Bolaget är, såvitt känt, inte medlem i någon arbetsgivarorganisation och är inte heller på annat sätt bundet av kollektivavtal.

56-åringen har väckt talan i Arbetsdomstolen mot bolaget och yrkat att bolaget ska förpliktas att till henne betala 100 000 kronor i allmänt skadestånd då bolaget utsatt henne för bland annat repressalier i strid med lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (visselblåsarlagen).

Repressalieåtgärderna har enligt läkaren bestått i att hon, efter att ha rapporterat internt om vissa missförhållanden, stängts av från arbetet som kirurg och därefter under viss tid omplacerats till andra arbetsuppgifter. Hon har därutöver gjort gällande att bolaget dels försökt hindra henne från att rapportera händelser internt, dels genom att inte utreda hennes interna larm och inte heller återkoppla till henne vilka åtgärder som vidtagits brutit mot sin rapporteringsskyldighet gentemot henne, med anledning av hennes larm.

Samma dag som 56-åringen ansökte om stämning mot bolaget ansökte Sveriges Läkarförbund om stämning mot bolaget och yrkade allmänt skadestånd till förbundet. Enligt förbundet har bolaget brutit 13 § medbestämmandelagen. Förbundet har gjort gällande att läkaren fredagen den 28 januari 2022 stängdes av från arbetet den kommande veckan och att bolaget den 2 februari 2022 beslutade omplacera henne till mottagningsverksamhet från och med den 7 februari 2022 och två veckor framåt. Då bolaget inte förhandlat dessa två åtgärder med förbundet innan de vidtogs har bolaget, enligt

förbundet, brutit mot förhandlingsskyldigheten i 13 § medbestämmandelagen.

56-åringen har begärt att hennes talan om skadestånd för brott mot visse blåsarlagen ska handläggas gemensamt med förbundets talan. Enligt henne och förbundet skulle det vara till gagn för utredningen av målen om de handläggs gemensamt då stämningarna är gentemot samma bolag, det föreligger väsentligen samma bevisning och det därutöver föreligger processekonomiska fördelar med en sådan handläggning.

I andra hand har läkaren begärt att Arbetsdomstolen hänvisar målet till Uppsala tingsrätt.

Arbetsdomstolen konstaterar inledningsvis att det av 2 kap. 1 § första stycket arbetstvistlagen framgår under vilka förutsättningar Arbetsdomstolen som första domstol ska uppta och avgöra en arbetstvist. Annan arbetstvist än som där anges ska enligt 2 kap. 2 § första stycket samma lag upptas och avgöras av tingsrätt.

Den angivna regleringen innebär att förbundets talan mot bolaget, vilken avser skadestånd för åsidosättande av medbestämmandelagen, ska prövas av Arbetsdomstolen som första domstol. Läkarens talan mot bolaget ska däremot enligt reglerna normalt prövas av tingsrätt som första instans.

Enligt 2 kap. 1 § tredje stycket arbetstvistlagen är det emellertid möjligt att, gemensamt med en sådan talan som ska prövas av Arbetsdomstolen som första domstol, handlägga även annan arbetstvist mellan samma eller olika parter, om domstolen med hänsyn till utredningen och övriga omständigheter finner sådan handläggning lämplig. När det föreligger skäl, kan domstolen åter särskilja målen.

Som framgår av 2 kap. 1 § tredje stycket arbetstvistlagen är regeln om gemensam handläggning fakultativ, vilket innebär att den ger domstolen en möjlighet att handlägga de båda arbetstvisterna gemensamt, men innebär inte någon skyldighet för domstolen att göra detta ens om lämplighetskravet är uppfyllt.

Gemensam handläggning av de nu aktuella målen skulle innebära ett undantag från den forumreglering som lagstiftaren har valt för arbetstvister av olika slag och som innebär att exempelvis tvister om anställningsskydd i fall där kollektivavtal inte gäller på arbetsplatsen ska inledas vid tingsrätt.

Denna forumreglering bygger på synsättet att endast tvister som har varit föremål för förhandling mellan parterna ska handläggas i Arbetsdomstolen som första instans. Detta ger anledning att tillämpa kumulationsregeln i viss mån restriktivt (se AD 2007 nr 28 och AD 2008 nr 100).

Frågan är då om målen ska handläggas gemensamt. Av handlingarna i målen framgår att parterna synes vara överens om att bolaget beslutat att beordra hem läkaren med lön under ett antal dagar och att bolaget därutöver fattat beslut om att hon under viss tid skulle utföra andra arbetsuppgifter än de vanliga. Det framstår som parterna i denna del således är överens om sakomständigheterna, men oense om dessa åtgärder från arbetsgivarens sida omfattats av förhandlingsskyldigheten enligt 13 § medbestämmandelagen och därmed om bolaget brutit mot den regleringen genom att inte förhandla med förbundet innan åtgärderna vidtogs.

Läkarens talan mot bolaget, om att de ovanstående åtgärderna inneburit att hon utsatts för repressalier, innefattar påståenden om ytterligare sakomständigheter och kommer troligen medföra att annan utredning förs in i målet. Hon har därutöver åberopat ytterligare omständigheter till stöd för sin talan. Som redovisats har hon gjort gällande att bolaget försökt hindra henne från att rapportera händelser internt och att bolaget brutit mot sin rapporteringsskyldighet, genom att inte utreda hennes interna larm

och till henne återkoppla vilka åtgärder som vidtagits. Här är det också fråga om ytterligare sakomständigheter som kan komma att medföra att ytterligare utredning förs in i målet.

Vid en sammantagen bedömning finns det med anledning av de ovan redovisade omständigheterna, enligt Arbetsdomstolens mening, inte tillräckliga skäl för att frångå huvudregeln om forum som återfinns i 2 kap. 1 § första stycket och 2 § första stycket arbetstvistlagen. Förbundets och läkarens talan ska därför inte handläggas gemensamt.

Vid denna bedömning är Arbetsdomstolen inte, som första domstol, behörig att pröva läkarens talan. Det finns däremot förutsättningar att, med stöd 2 kap. 6 § första stycket arbetstvistlagen, hänvisa hennes talan mot bolaget till behörig tingsrätt. I detta fall är behörig tingsrätt Uppsala tingsrätt, då hon har sitt hemvist i Uppsala.

Mikael Kindbom

Instans: Arbetsdomstolen

Rättsområden: [Tryck- och yttrandefrihet](#), [Compliance - övrigt](#), [Övrig arbetsrätt](#), [Medbestämmande](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skraddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter